

Khi Tiếng Việt bị Biến Thành Cháo Loãng

Đoàn Xuân Thu

Tiếng Việt xưa nay vốn giàu đẹp, phong phú như một khu vườn trăm hoa đua nở. Có những chữ lấp lánh như ngọc, có những thành ngữ sâu sắc như triết lý sống. Từ ca dao tục ngữ cho đến văn chương bác học, tiếng Việt từng đủ sức mô tả sự uy nghi của sông núi, vẻ thanh lịch của người Tràng An, hay nét mộc mạc của hoa nhài đầu ngõ.

Ấy vậy mà từ khi rơi vào tay tập đoàn cai trị cộng sản, vốn từ ngữ ấy bị mổ xẻ, băm nát, chế biến dờ tệ như mâm cơm tập thể của hợp tác xã. Ngôn ngữ biến thành cháo loãng, sình chữ kêu, lười tư duy. Người dân thì học nói theo báo đài tuyên truyền, còn bọn văn nô, bồi bút thì tha hồ bịa đặt, xào nấu chữ nghĩa để ca tụng cái hũ mắm thối thành sơn hào hải vị.

1. “Hoành tráng” – đặc sản của dân hạng Pắc Bó.

Ngày xưa, muốn khen bữa tiệc, người ta dùng “*linh đình, thịnh soạn.*” Nói đến cung điện thì “*nguy nga, tráng lệ.*” Áo quần thì “*sang trọng, lộng lẫy.*” Tiếng Việt phong phú như thế, nhưng nay tất cả bị nấu chảy thành một chữ “hoành tráng”: ***Bữa tiệc hoành tráng; Biệt thự hoành tráng; Đám cưới hoành tráng. Thậm chí... cái nhà vệ sinh công cộng cũng “hoành tráng” tuốt!***

Nguồn gốc chữ này vốn là từ Hán, nghĩa là “***bề thế.***” Nó chẳng hề có trong từ điển tiếng Việt cổ điển. Những người tự xưng là “người ngàn năm văn vật” nào có văn vật, ***chỉ có dịch vật, xài bừa bãi*** đến mức hể cái gì to xác, lòe loẹt cũng được tôn vinh là “hoành tráng.” Người Tràng An xưa thanh lịch, ví hoa nhài trắng muốt, hương thơm thoang thoảng mà bền lâu. Còn “người Tràng An” thời nay chỉ biết gào “hoành tráng” như tiếng chó tru sủa trắng.

2. “Giọng ca đẹp” – trò lai căng mù chữ bắt chước Mỹ.

Các giám khảo gameshow ngày nay thi nhau khen thí sinh: “*Giọng ca đẹp quá!*” Giọng hát chỉ có thể truyền cảm, du dương, trong trẻo, trầm ấm, có ai nhìn thấy đâu mà đẹp? Người Mỹ nói “beautiful voice” với nghĩa bóng. Nhưng đám dốt nát bắt chước Mỹ bê nguyên cái chữ “đẹp” về, tưởng thế là sang. Trong khi người Việt xưa vốn có bao nhiêu cách ví von: “***Giọng ngọt như mía lùi,***” “***Giọng trong veo như suối đầu nguồn,***” “***Giọng oanh vàng véo von.***”

Người Tràng An xưa biết phân biệt mùi mấy cung bậc cái đẹp. Còn dân bây giờ cầm nguyên cái chổi “đẹp” quét sạch vốn từ cả ngàn năm.

3. “Tặc hóa” – bệnh dịch văn nô bồi bút.

Hể có gì xấu là dán chữ “tặc” vào: ***Cát tặc, lâm tặc, đình tặc, cáp tặc, chó tặc.*** Một thứ trò đùa vô văn hóa. “Tặc” vốn chỉ kẻ cướp, quân giặc. Thế mà nay, bọn bồi bút bôi ra như mắm nêm, khiến người nghe phát ngấy. Nếu cứ đà này, chắc sớm muộn gì ta cũng nghe: “*Wifi tặc*” (xài ké mạng). “*Phở tặc*” (ăn phở mà quýt tiền). “*Tình tặc*” (cướp người yêu).

Ngôn ngữ bị biến thành trò hề, ***còn trí tuệ thì teo tóp.*** Người Tràng An xưa vốn biết gọi tên cho đúng bản chất: kẻ gian là “trộm,” kẻ dử là “cướp.” Chế thêm “tặc” cho oai, chẳng khác nào con ếch cố phồng bụng để thành con bò.

4. “Hơi bị ngon” – kiểu ngược đời của kẻ rỗng óc.

Giới trẻ ngày nay chuộng câu “*hơi bị ngon.*” Nghe thì tưởng mới mẻ, thực ra chỉ là trò ngu ngốc. “Hơi bị” vốn mang nghĩa xấu: hơi bị hư, hơi bị dở. Ghép với “ngon” thì thành một thứ câu què quặt. Trong khi đó, người

Việt xưa chỉ cần nói: “*Ngon tuyệt,*” “*Món này rất ngon.*” Ngắn gọn, sáng sủa, đầy đủ. Thế mà nay, khen món ăn ngon cũng phải đánh đu ngữ pháp. Đúng là cái thói thích làm màu, ***rốt cuộc chỉ để lòì cái dốt.***

5. Những thói sính chữ rờm đời.

Ngoài các thảm họa kể trên, xã hội còn đầy rẫy cách dùng chữ trật lất:

- “***Động não***” – nói như thể bình thường người ta xài... não chết.
- “***Manh động***” – một chữ Hán để thay cho “hung hăng,” dùng cho oai.
- “Trẻ em ***hòa nhập***” – nói như trước đó tụi nhỏ bị cách ly khỏi loài người.

Những kiểu chữ nghĩa rờm này mọc lên như nấm, làm báo chí CS đồ tràn ngập những bản sao chép vô hồn. ***Ngôn ngữ xuống cấp, trí tuệ xuống cấp theo.*** Và đó mới chính là bi kịch. Dân tộc nào đánh mất sự tinh tế trong ngôn ngữ, dân tộc đó tự đánh mất trí tuệ và bản sắc.

Ngôn ngữ dĩ nhiên phải thay đổi theo thời đại, nhưng thay đổi không có nghĩa là phá hoại. Sáng tạo không đồng nghĩa với lười biếng. Đã đến lúc cần trả lại tiếng Việt cho đúng bản sắc: Khen bữa tiệc thì nói “linh đình.” Ngợi ca giọng hát thì gọi “truyền cảm,” “du dương.” Chỉ mặt kẻ gian thì gọi đúng là “trộm,” “cướp.” Ăn món ngon cứ thẳng thắn: “ngon tuyệt.”

Không sửa, mai này tiếng Việt sẽ chỉ còn là thứ cháo loãng, trong đó mọi hương vị đều bị hòa tan.

Đoàn Xuân Thu